

Задача Ф4. В розміщеному горизонтально закритому з обох боків теплоізольованому циліндрі з одного боку від закріпленого поршина знаходитьсь моль ідеального газу, а з іншого у вакуумі розміщена між поршнем і стінкою недеформована пружина. Поршень вивільняється і після встановлення рівноваги об'єм газу виявляється вдвічі більшим за циліндра, поршиня і пружини можна знехтувати.

Задача Ф5. Оси якорів двох однакових електродвигунів постійного струму жорстко з'єднані одна з іншою. Якщо до обмоток якорів підключені одинакові джерела з е.р.с. E , то кутова швидкість обертання якорів без навантаження буде рівною ω_0 . Якщо двигуни загальмувати так, щоб вони не обергались, то через обмотки якорів потече струм I_0 .

Одне з джерел струму переключили так, щоб обертальні моменти якорів були протилежними. Який зовнішній момент слід прикласти до осі якорів для того, щоб вони обергались із заданого кутового швидкістю ω ? Тертям в двигунах можна знехтувати, магнітне поле статора створюється постійним магнітом.

Задача Ф6. Як із чотирьох нагрівальних спіралей, опір яких складає 10 $Oм$, 20 $Oм$, 30 $Oм$ і 40 $Oм$, розрахованіх на виділення потужності, не більшої від 2 Bm на кожній, скласти нагрівач найбільшої можливої потужності, якщо джерело струму має е.р.с. 20 V і внутрішній опір 20 $Oм$? Якою буде потужність такого нагрівача?

Задача Ф7. На головній оптичній осі збірної лінзи з фокусного відстанню F знаходитьсь точкове джерело світла на відстані $3F$ від лінзи. Джерело світла змістили вздовж головної оптичної осі на відстань $F/2$, віддаливши від лінзи. Як треба змінити положення лінзи, щоб зображення джерела світла повернулось в своє попереднє положення при умові, що центр лінзи зміститься: (а) на максимальну, (б) на мінімальну з можливих за даної умови відстаней.

Задача Ф8. Чому вважається, що допомагаючи ліпше бачити людям з вадами зору, лінзові окуляри не сприяють покращенню зору, тоді як чорні «дірчаті» окуляри і допомагають ліпше бачити і стимулюють зір до покращення? Якими повинні бути розміри дірок і відстань між ними і чому вони не залежать від ступені ослабленості зору?

Фізико-технічний навчально-науковий центр НАН України

УКРАЇНСЬКА ЗАОЧНА ФІЗИКО-ТЕХНІЧНА ШКОЛА

Заочна фізико-математична олімпіада
січень-лютий 2010р.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ:

Заочна фізико-математична олімпіада розрахована на учнів 10-11 класів.

Всі учасники олімпіади будуть відзначенні, а переможці нагороджені дипломами і грамотами. Списки переможців олімпіади та їх вчителів публікуються на сайті «Фізика».

Учні 10 класів, які одержали грамоти або дипломи олімпіади, будуть, за їх бажанням, зараховані до УЗФТШ на наступний навчальний рік без виконання вступного завдання.

11-класники отримають запрошення на очну олімпіаду «Фізтех-абітурієнт 2010» Московського фізико-технічного інституту (Державного університету) (далі МФТІ), яка буде проводитися в м. Києві в кінці березня – на початку квітня 2010р., і позитивні результати якої можуть бути зараховані, як результати вступних іспитів до МФТІ в цільові групи для Національної академії наук України.

Розв'язання задач має бути представлене в звичайному учнівському зошиті, на обкладинку якого треба наклеїти анкету участника, яка додається.

Анкета участника заповнюється друкованими літерами.

Зошит з розв'язками (кожна задача починається з нової сторінки) належить відіслати не пізніше (за поштовим штемпелем) 10 лютого 2010р. на адресу:

УЗФТШ, бульв. Вернадського, 36, м.Київ-142, 03680, МСП

з поміткою «Олімпіада».

Крім зошита, в конверт вкладіть порожній конверт розміром 160 x 230 мм з написаною домашньою адресою та наклейками марками на суму 1 грн.90 коп.

Довідки за телефонами: (0-44) - 422-95-64; 424-30-25

e-mail ftsch@imp.kiev.ua

Задачі підібрані та складені канд. фіз.-мат. наук Шпанаком Ю.В. і студентом 5-го курсу Київського відділення МФТІ Големічусом І.Є.

ПРОСИМО ПОДПИТИСЯ ІНФОРМАЦІЮ З ТОВАРИШАМИ!

Українська заочна фізико-технічна школа (далі УЗФТШ) організована в 1985 році при Київському відділенні Московського фізико-технічного інституту (далі КВ МФТІ), як філіал Московської заочної фізико-технічної школи (далі ЗФТШ).

Робота УЗФТШ побудована за зразком роботи ЗФТШ з використанням її методичних матеріалів, які було створено висококваліфікованими викладачами МФТІ. Ці матеріали щорічно корегуються.

УЗФТШ розсилає учням контрольні завдання, проводить перевірку і рецензування робіт учнів, тиражує і розсилає викладачам гуртків УЗФТШ методичні матеріали, бере участь у підготовці і проведенні вступних іспитів до Київського відділення МФТІ, створює гуртки для учнів у різних населених пунктах України, проводить щорічно зимову заочну фізико-математичну олімпіаду серед школярів 9 – 11-их класів. Активно допомагає проводити в Києві щорічну весняну олімпіаду «Фізтех-абітурієнт», результати якої можуть бути зараховані, як вступні, в КВ МФТІ.

Комплект завдань для певного класу фактично обіймає всю річну програму з фізики та математики, але на більш високому рівні, ніж в звичайній середній школі. Наш досвід показує, що при систематичній та добросовісній роботі над завданнями наші учні набувають знань, достатніх для вступу до будь-якого ВНЗ України фізико-математичного напрямку. Кожного року декілька наших випускників поступають до МФТІ.

Крім індивідуального навчання в УЗФТШ існує така форма роботи, як гуртки. В цьому випадку завдання висилаються викладачам, які організували гурток. Вчителі самостійно обирають форму роботи з учнями. Чи то учні письмово виконують завдання, а вчитель перевіряє і оцінює їх роботу, чи то вчитель працює з ними після уроків в зручний для всіх час. Нам вчитель висилає відомості з оцінками, отриманими членами гуртка за виконане завдання.

Ця форма роботи - суттєва допомога небайдужим вчителям, що бажають надати якомога більше знань здібним учням.

На жаль, ми не оплачуємо роботу керівників гуртків, але рекомендуємо оформити цю роботу, як фахультатив. Деякі школи, або їх спонсори мають можливість оплачувати таку форму роботи.

Наша адреса і телефони:

Поштовий	-	УЗФТШ, бульв. Вернадського, 36, м. Київ, 03680, МСП;
e-mail	-	ftcsch@imp.kiev.ua ;
тел..	-	(44) 422-95-64; (44) 424-30-25;
сайт	-	www.mfti.in.ua

Шановні колеги!

Звертаємось до Вас з проханням ознайомитись з умовами заочної олімпіади УЗФТШ, а також довести її зміст до відома учнів, яких цікавить поглиблене вивчення фізики та математики.

З повагою та вдячністю,

дирекція УЗФТШ.

АНКЕТА УЧАСНИКА ОЛІМПІАДИ

(заповніть друкованими літерами та наклейтесь на обкладинку зошита)

15

Клас

Домашня адреса (з індексом!)

Телефон (з кодом міста)

Школа (номер, название, почтовый адреса)

П.І.Б. шкільних вчителів (друкованими літерами!):

з фізики

3 Математики

Навчання в УЗФТШ (так, ні)

Особистий номер в УЗФТШ

Оцінки розв'язаних задач:

$\Sigma^{+\Phi}$	
M-2	$\Xi^{-\Phi}$
M-8	Φ^{-8}
M-7	Φ^{-7}
M-6	Φ^{-6}
M-5	Φ^{-5}
M-4	Φ^{-4}
M-3	Φ^{-3}
M-2	Φ^{-2}
M-1	Φ^{-1}

Українська заочна фізико-технічна школа (далі УЗФТШ) організована в 1985 році при Київському відділенні Московського фізико-технічного інституту (далі КВ МФТІ), як філіал Московської заочної фізико-технічної школи (далі ЗФТШ).

Робота УЗФТШ побудована за зразком роботи ЗФТШ з використанням її методичних матеріалів, які було створено висококваліфікованими викладачами МФТІ. Ці матеріали щорічно корегуються.

УЗФТШ розсилає учням контрольні завдання, проводить перевірку і рецензування робіт учнів, тиражує і розсилає викладачам гуртків УЗФТШ методичні матеріали, бере участь у підготовці і проведенні вступних іспитів до Київського відділення МФТІ, створює гуртки для учнів у різних населених пунктах України, проводить щорічно зимову заочну фізико-математичну олімпіаду серед школярів 9 – 11-их класів. Активно допомагає проводити в Києві щорічну весняну олімпіаду «Фізтех-абітурієнт», результати якої можуть бути зараховані, як вступні, в КВ МФТІ.

Комплект завдань для певного класу фактично обіймає всю річну програму з фізики та математики, але на більш високому рівні, ніж в звичайній середній школі. Наш досвід показує, що при систематичній та добросовісній роботі над завданнями наші учні набувають знань, достатніх для вступу до будь-якого ВНЗ України фізико-математичного напрямку. Кожного року декілька наших випускників поступають до МФТІ.

Крім індивідуального навчання в УЗФТШ існує така форма роботи, як гуртки. В цьому випадку завдання висилаються викладачам, які організували гурток. Вчителі самостійно обирають форму роботи з учнями. Чи то учні письмово виконують завдання, а вчитель перевіряє і оцінює їх роботу, чи то вчитель працює з ними після уроків в зручний для всіх час. Нам вчитель висилає відомості з оцінками, отриманими членами гуртка за виконане завдання.

Ця форма роботи - суттєва допомога небайдужим вчителям, що бажають надати якомога більше знань здібним учням.

На жаль, ми не оплачуємо роботу керівників гуртків, але рекомендуємо оформити цю роботу, як фахультатив. Деякі школи, або їх спонсори мають можливість оплачувати таку форму роботи.

Наша адреса і телефони:

Поштовий	-	УЗФТШ, бульв. Вернадського, 36, м. Київ, 03680, МСП;
e-mail	-	ftcsch@imp.kiev.ua ;
тел..	-	(44) 422-95-64; (44) 424-30-25;
сайт	-	www.mfti.in.ua

Шановні колеги!

Звертаємось до Вас з проханням ознайомитись з умовами заочної олімпіади УЗФТШ, а також довести її зміст до відома учнів, яких цікавить поглиблене вивчення фізики та математики.

З повагою та вдячністю,

дирекція УЗФТШ.